

e-Book

จัดทำโดย นักวิชาการเตรียมสอบข้าราชการ

คู่มือเตรียมสอบ

นักวิเคราะห์นโยบายและแผน

(กค.บ.)

รายละเอียดประกอบด้วย

- ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับ กค.บ.
- พรบ. ระเบียบปฏิบัติราชการทางการปกครอง
- พรบ. ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่
- พรบ. ขอบเขตอำนาจของทางราชการ
- พรบ. ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
- พรบ. การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี
- ระเบียบฯ งานสารบรรณ
- นโยบายกระทรวงศึกษาธิการ
- การจัดทำแผนปฏิบัติการ การติดตามและรายงาน

สั่งซื้อได้ที่
www.SheetRam.com
 Ins. 02-7230950, 02-5141422
 085-9679080, 085-9993722, 085-9993740

e-Book

259.-

ขอบเขตเนื้อหา

ส่วนที่ 1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับ กศน.

ประวัติความเป็นมาของ สนง. กศน.	6
วิสัยทัศน์	7
พันธกิจ	7
เป้าประสงค์	7
ยุทธศาสตร์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	8
แผนปฏิบัติการ กศน. 4 ปี พ.ศ. 2555-2558	12

ส่วนที่ 2 กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

พรบ.วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.2539	22
พรบ.ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539	35
พรบ.ข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ.2540	38
พรบ.ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551	46
พรฎ.ว่าด้วยหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546	54
ระเบียบฯ ว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ.2526 และที่แก้ไขเพิ่มเติม	60

ส่วนที่ 3 ความรู้ความสามารถเฉพาะตำแหน่ง

นโยบาย	74
แผน (Plan)	85
โครงการ (Program)	110
การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์	124
กระบวนการของการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์	124
การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ตามแนวทางของสำนักงาน ก.พ.ร.	125
การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์	141
แนวทางการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ที่มีประสิทธิภาพ	143
ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์	154
ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกระบวนการงบประมาณ	154
งบประมาณแผ่นดิน	172
แนวความคิดในการจัดทำงบประมาณแผ่นดิน	183
เทคนิคในการวิเคราะห์งบประมาณแผ่นดิน	185
งบประมาณแบบวางแผนวางโครงการ	191
การติดตามประเมินผลโครงการ (Program Evaluation)	205
การวิจัยและการพัฒนาระบบงาน	221
การวิจัย	221
การบริหารการพัฒนา	227

ส่วนที่ 4 แนวข้อสอบ

แนวข้อสอบ พรบ.วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.2539	231
แนวข้อสอบ พรบ.ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539	239
แนวข้อสอบ พรบ.ข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ.2540	242
แนวข้อสอบ พรบ.ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	249
แนวข้อสอบ พรฎ.ว่าด้วยหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546	254
แนวข้อสอบ ระเบียบฯ ว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ.2526 และที่แก้ไขเพิ่มเติม	268
แนวข้อสอบ เฉพาะตำแหน่ง	288

ประวัติความเป็นมาของ สทง. กศน.

กรมการศึกษานอกโรงเรียน (กศน.) จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2522 เป็นกรมหนึ่งในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีรากฐานที่มั่นคงมาจาก “การศึกษาผู้ใหญ่” ซึ่งเริ่มต้นตั้งแต่ช่วงปลายทศวรรษของปี 2473 เป็นต้นไป

เมื่อรัฐบาลได้ตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องจัดการศึกษาในรูปแบบอื่นเพื่อยกระดับอัตราการรู้หนังสือ ซึ่งขณะนั้นอัตราการรู้หนังสือของประชากรที่มีอายุตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป มีเพียง 32 เปอร์เซ็นต์

ในปี 2483 รัฐบาลจึงได้จัดตั้งกองการศึกษาผู้ใหญ่ขึ้นในสำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อรับผิดชอบงานการศึกษาผู้ใหญ่โดยตรง และได้ริเริ่มโครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือทั่วประเทศพร้อมกับประกาศใช้ กฎหมายบังคับให้ประชาชนผู้ไม่รู้หนังสือที่มีอายุระหว่าง 20-45 ปี เสียค่าเล่าเรียนเป็นรายปีจนกว่าจะผ่านการทดสอบว่าเป็นผู้รู้หนังสือแล้ว โครงการรณรงค์ฯ ดังกล่าวประสบความสำเร็จพอสมควรแต่ต้องหยุดชะงักไปเนื่องจากภาวะสงครามโลก ครั้งที่ 2

ในช่วงระหว่าง 2513-2523 ภารกิจการดำเนินงานของการจัดการศึกษาผู้ใหญ่ได้ขยายตัวและมีบทบาทหน้าที่ เพิ่มมากขึ้น จนได้มีการตั้งกรมการศึกษานอกโรงเรียน เพื่อจัดการศึกษานอกโรงเรียนสำหรับประชาชนทั่วไปที่พลาดและขาดโอกาสทางการ ศึกษาให้ได้รับการศึกษาตลอดชีวิต ปัจจุบันมีฐานะเป็นสำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียนสังกัดสำนักปลัด กระทรวงศึกษาธิการ

งานการศึกษานอกโรงเรียนเป็นงานที่มีขอบข่ายกว้างขวางครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศ มีกิจกรรมที่หลากหลายรูปแบบสำหรับให้บริการแก่ประชาชนทั่วไป โดยเฉพาะประชาชนที่อยู่นอกระบบโรงเรียนได้มีโอกาสรับการศึกษาและการพัฒนาตามสภาพความพร้อมได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการมีจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาให้ประชาชนมี คุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นโดยให้บริการทางการศึกษาในหลากหลายรูปแบบ ได้แก่ การศึกษาสายสามัญการศึกษาสายอาชีพ และการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งสามารถเลือกเรียนได้ตามความต้องการและความเหมาะสมกับสภาพความพร้อมของตนเองสาระที่สำคัญของการดำเนินงานการศึกษานอกโรงเรียน เพื่อ เผยแพร่และเป็นข้อมูลพื้นฐานแก่ผู้สนใจศึกษา ค้นคว้า เกี่ยวกับงานการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อประโยชน์กว้างขวางอย่างต่อเนื่องต่อไป

วิสัยทัศน์

กศน. เป็นกลไกที่มีศักยภาพในการเตรียมคนเพื่อร่วมนำประเทศไทยไปสู่การเป็นประชาคมอาเซียนอย่างสมบูรณ์ในปี พ.ศ. 2558

พันธกิจ

1. เสริมสร้างให้เกิดความตระหนัก เกี่ยวกับการเป็นประชาคมอาเซียนของประเทศไทยให้เกิดกับประชาชน
2. จัดและส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อันนำไปสู่การศึกษาตลอดชีวิตเพื่อพัฒนาศักยภาพในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตของประชาชน
3. สร้างภาคีเครือข่ายทั้งในและระหว่างประเทศ โดยเชื่อมโยงการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อรองรับความต้องการด้านการศึกษาและการเข้าถึงโอกาสการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตของประชาชนระหว่างประเทศสมาชิกในกลุ่มประชาคมอาเซียน
4. พัฒนาระบบการบริหารจัดการ การดำเนินงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้สามารถรองรับนโยบายการจัดการศึกษาเพื่อประชาคมอาเซียนของรัฐบาลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เป้าประสงค์

ประชาชนไทย โดยเฉพาะกลุ่มเป้าหมายนอกระบบโรงเรียนมีความพร้อมในการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน ในปี พ.ศ. 2558 มีความรู้และทักษะด้านภาษาอังกฤษ ภาษาและวัฒนธรรมของประเทศสมาชิกในกลุ่มอาเซียน รวมทั้งมีความรู้ความสามารถและทักษะในการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพในสังคมที่มีวัฒนธรรมหลากหลาย เพื่อมีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งของประชาคมอาเซียน ตลอดจนมีคุณธรรม จริยธรรม สามารถอยู่ร่วมกับประเทศอื่นได้อย่างมีความสุข

ยุทธศาสตร์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

แผนปฏิบัติการ 5 ปี ด้านการศึกษาของอาเซียนสามารถจำแนกประเด็นยุทธศาสตร์ได้ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การเสริมสร้างความตระหนักเกี่ยวกับอาเซียน

ยุทธศาสตร์ที่ 2 ประกอบด้วย 2 ยุทธศาสตร์ คือ

ยุทธศาสตร์ที่ 2.1 เสริมสร้างโอกาสในการได้รับการศึกษาในระดับประถมและมัธยมศึกษา

ยุทธศาสตร์ที่ 2.2 การเพิ่มคุณภาพการศึกษา

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การเคลื่อนย้ายข้ามพรมแดนและการจัดการศึกษาให้มีความเป็นสากล สำนักงาน กศน. ได้นำแผนปฏิบัติการ 5 ปี ด้านการศึกษาของอาเซียน แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี มติคณะรัฐมนตรีด้านอาเซียนและนโยบายต่างๆ ของรัฐบาลที่เกี่ยวกับอาเซียนมาเป็นกรอบการจัดทำยุทธศาสตร์ของสำนักงาน กศน.

ยุทธศาสตร์ที่ 1

การเสริมสร้างความตระหนักและเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับอาเซียน

มาตรการ/แนวทาง

1. พัฒนาหลักสูตรและสื่อด้านอาเซียนศึกษา
2. เผยแพร่ความรู้ข้อมูลข่าวสาร และเจตคติที่ดีเกี่ยวกับอาเซียน ด้วยวิธีการที่หลากหลาย

3. พัฒนาบุคลากรผู้ปฏิบัติงานทุกระดับให้มีความรู้ด้านอาเซียนศึกษา
4. จัดการเรียนการสอนเรื่องอาเซียนศึกษา
5. จัดทำฐานข้อมูลอาเซียนที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการจัดและส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แผนงาน/โครงการ

1. แผนพัฒนาหลักสูตร และสื่ออาเซียน ประกอบด้วยโครงการต่าง ๆ เช่น
 - * โครงการผลิตและพัฒนาสื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
 - * โครงการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษและภาษาของกลุ่มประเทศอาเซียน

สาระสำคัญของแผนปฏิบัติการ 4 ปี (พ.ศ.2555-2558) สำนักงาน กศน.

สำนักงาน กศน. ได้กำหนดกรอบแนวทางในการปฏิบัติงานในแผนปฏิบัติการ 4 ปี (พ.ศ.2555-2558) ของสำนักงาน กศน. ดังนี้

วิสัยทัศน์

คนไทยได้รับการศึกษาตลอดชีวิตและการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง และเท่าเทียมกัน เพื่อให้เกิดสังคมฐานความรู้ และการมีอาชีพอย่างยั่งยืน

พันธกิจ

1. จัดและส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้มีคุณภาพ
2. จัดและส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาสมรรถนะของประชาชนและชุมชนให้สามารถสร้างสรรค์และแข่งขันด้านอาชีพได้อย่างยั่งยืน
3. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายทั้งในและต่างประเทศในการดำเนินงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิตและการศึกษาเพื่อการมีงานทำ
4. พัฒนาและส่งเสริมการนำวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพต่อการจัดการศึกษาตลอดชีวิตและการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ
5. พัฒนาบุคลากรและระบบบริหารจัดการให้สามารถดำเนินงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิตและการศึกษาเพื่อการมีงานทำของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ค่านิยมองค์กร

TEAMWINS

T = Teamwork การทำงานเป็นทีม หมายถึง บุคลากรมีความสามัคคี มีการประสานงาน ระดมความคิดในการพัฒนางานร่วมกัน มีเอกภาพในการบริหารจัดการ มีทีมงานที่สามารถนำนวัตกรรมใหม่ๆ มาใช้พัฒนางาน เพื่อไปสู่เป้าประสงค์ขององค์กร

E = Equality of Education ความเสมอภาคทางการศึกษา หมายถึง เป็นการให้โอกาสการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้กับประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน

A = Accountability ความรับผิดชอบต่อผลสำเร็จของงานและต่อสาธารณะ หมายถึง บุคลากรมีความรับผิดชอบต่องานในหน้าที่ ปฏิบัติงานด้วยความตั้งใจอย่างเต็มความสามารถ มีการตรวจสอบ ทบทวนและปรับปรุงการทำงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย

M = Moral and Integrity การมีศีลธรรมและมีความซื่อสัตย์ หมายถึง บุคลากรปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต โปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ เพื่อนำพองค์กรให้เป็นที่น่าเชื่อถือ และก้าวไปข้างหน้าอย่างภาคภูมิใจ

W = Willful มีความมุ่งมั่นตั้งใจทำงานอย่างเต็มศักยภาพ หมายถึง บุคลากรปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเต็มใจ เต็มเวลา และเต็มศักยภาพ เพื่อมุ่งสู่ความสำเร็จขององค์กร

I = Improve Ourselves การพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ หมายถึง บุคลากรแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอยู่เสมอ พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงและพัฒนางานในหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพ

N = Network and Community การเป็นเครือข่ายที่มีปฏิสัมพันธ์อันดีต่อกันทั้งภายในและภายนอกองค์กร หมายถึง สร้างสัมพันธภาพที่ดีภายในองค์กรและสร้างความเข้มแข็งของภาคีเครือข่ายในการร่วมจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ให้เป็นกลไกในการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

S = Service Mind การมีจิตใจพร้อมให้บริการ หมายถึง บุคลากรให้บริการด้วยความเต็มใจยิ้มแย้มแจ่มใส มุ่งให้ผู้รับบริการเกิดความพึงพอใจ

ประเด็นยุทธศาสตร์

1. การขยายโอกาสและการพัฒนาคุณภาพการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
2. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย
3. การส่งเสริมการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิตของชุมชน
4. การใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการศึกษาตลอดชีวิต
5. การพัฒนาระบบการบริหารจัดการ

เป้าประสงค์

1. คนไทยได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึง ครอบคลุม และเป็นธรรม
2. ผู้เรียนและผู้รับบริการได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพได้มาตรฐานและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์
3. ภาคีเครือข่ายเข้ามาร่วมดำเนินการจัดการศึกษาตลอดชีวิตอย่างกว้างขวาง

สรุปสาระสำคัญ

พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539

☞ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป ผู้ลงนามในพระราชบัญญัติคือ นายบรรหาร ศิลปอาชา นายกรัฐมนตรี

☞ พระราชบัญญัตินี้มิให้ใช้บังคับแก่

- (1) รัฐสภาและคณะรัฐมนตรี
- (2) องค์การที่ใช้อำนาจตามรัฐธรรมนูญโดยเฉพาะ
- (3) การพิจารณาของนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีในงานทางนโยบายโดยตรง
- (4) การพิจารณาพิพากษาคดีของศาลและการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ในกระบวนการพิจารณาคดี การบังคับคดี และการวางทรัพย์
- (5) การพิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์และการสั่งการตามกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกา
- (6) การดำเนินงานเกี่ยวกับนโยบายการต่างประเทศ
- (7) การดำเนินงานเกี่ยวกับราชการทหารหรือเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ทางยุทธการร่วมกับทหารในการป้องกันและรักษาความมั่นคงของราชอาณาจักรจากภัยคุกคามทั้งภายนอกและภายในประเทศ
- (8) การดำเนินงานตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญา
- (9) การดำเนินกิจการขององค์การทางศาสนา

☞ ความหมาย

“วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง” หมายความว่า การเตรียมการและการดำเนินการของเจ้าหน้าที่เพื่อจัดให้มีคำสั่งทางปกครองหรือกฎ และรวมถึงการดำเนินการใด ๆ ในทางปกครองตามพระราชบัญญัตินี้

“การพิจารณาทางปกครอง” หมายความว่า การเตรียมการและการดำเนินการของเจ้าหน้าที่เพื่อจัดให้มีคำสั่งทางปกครอง

“คำสั่งทางปกครอง” หมายความว่า

- (1) การใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ที่มีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคลในอันที่จะก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน รั้ง หรือมีผลกระทบต่อสถานภาพ

ของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคล ไม่ว่าจะเป็นการถาวรหรือชั่วคราว เช่น การสั่งการ การอนุญาต การอนุมัติ การวินิจฉัยอุทธรณ์ การรับรอง และการรับจดทะเบียน แต่ไม่หมายความรวมถึงการออกกฎ

(2) การอื่นที่กำหนดในกฎกระทรวง

“กฎ” หมายความว่า พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ประกาศกระทรวง ข้อบัญญัติท้องถิ่น ระเบียบ ข้อบังคับ หรือบทบัญญัติอื่นที่มีผลบังคับเป็นทั่วไป โดยไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดหรือบุคคลใดเป็นการเฉพาะ

“คณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาท” หมายความว่า คณะกรรมการที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายที่มีการจัดองค์กรและวิธีพิจารณาสำหรับการวินิจฉัยชี้ขาดสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมาย“เจ้าหน้าที่” หมายความว่า บุคคล คณะบุคคล หรือนิติบุคคล ซึ่งใช้อำนาจหรือได้รับมอบให้ใช้อำนาจทางปกครองของรัฐในการดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดตามกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นการจัดตั้งขึ้นในระบบราชการ รัฐวิสาหกิจหรือกิจการอื่นของรัฐหรือไม่ก็ตาม

“คู่กรณี” หมายความว่า ผู้ยื่นคำขอหรือผู้คัดค้านคำขอ ผู้อยู่ในบังคับหรือจะอยู่ในบังคับของคำสั่งทางปกครอง และผู้ซึ่งได้เข้ามาในกระบวนการพิจารณาทางปกครอง เนื่องจากสิทธิของผู้นั้นจะถูกระทบกระทบกระเทือน ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงและประกาศ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวงและประกาศนั้น เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

“คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง” ประกอบด้วยประธานกรรมการคนหนึ่ง ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปลัด กระทรวงมหาดไทย เลขาธิการคณะรัฐมนตรี เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาและ ผู้ทรงคุณวุฒิอีกไม่น้อยกว่าห้าคนแต่ไม่เกินเก้าคนเป็นกรรมการให้คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งประธานกรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ โดยแต่งตั้งจากผู้ซึ่งมีความเชี่ยวชาญในทางนิติศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ รัฐศาสตร์ สังคมศาสตร์ หรือการบริหารราชการแผ่นดิน แต่ผู้นั้นต้องไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองให้เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาแต่งตั้งข้าราชการของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเป็นเลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการ

สรุปสาระสำคัญ พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของ เจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539

ทรงยศ ลังการพิณธุ์

1. เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ การที่เจ้าหน้าที่ดำเนินกิจการต่าง ๆ ของหน่วยงานของรัฐนั้น หาได้เป็นไปเพื่อประโยชน์อันเป็นการเฉพาะตัวไม่การปล่อยให้ความรับผิดทาง ละเมิดของเจ้าหน้าที่ ในกรณีที่ปฏิบัติงานในหน้าที่ และเกิดความเสียหายแก่เอกชนเป็นไปตามหลัก กฎหมายเอกชนตามประมวลกฎหมายแพ่ง และพาณิชย์จึงเป็นการไม่เหมาะสมก่อให้เกิด ความเข้าใจผิดว่า เจ้าหน้าที่จะต้องรับผิดในการกระทำต่าง ๆ เป็นการเฉพาะตัวเสมอไป เมื่อการที่เข้าไปทำให้หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดต่อบุคคลภายนอกเพียงใดก็จะมี การฟ้องไล่เบี้ยเอาจากเจ้าหน้าที่เต็มจำนวนนั้น ทั้งที่ บางกรณีเกิดขึ้นโดยความไม่ตั้งใจหรือความผิดพลาดเพียงเล็กน้อยในการปฏิบัติหน้าที่ นอกจากนั้น ยังมีการนำหลักเรื่องลูกหนี้ร่วมในระบบกฎหมายแพ่งมาใช้บังคับ ให้เจ้าหน้าที่ ต้องร่วมรับผิดในการกระทำของเจ้าหน้าที่ผู้อื่นด้วย ซึ่งระบบนั้นมุ่งหมายแต่จะได้เงินครบ โดยไม่คำนึงถึงความเป็นธรรมที่จะมีต่อ แต่ละคน กรณีเป็นการก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรม แก่เจ้าหน้าที่และยังเป็นการบั่นทอน กำลังขวัญในการทำงานของเจ้าหน้าที่ด้วย จนบางครั้ง กลายเป็นปัญหาในการบริหารเพราะเจ้าหน้าที่ไม่กล้าตัดสินใจดำเนิน งานเท่าที่ควร เพราะเกรงความรับผิดชอบที่จะเกิดแก่ตน อนึ่ง การให้คุณให้โทษแก่เจ้าหน้าที่เพื่อควบคุมการทำงานของเจ้าหน้าที่ยังมีวิธี การในการบริหารงานบุคคลและการดำเนินการทางวินัยกำกับดูแลอีกส่วนหนึ่ง อันเป็นหลักประกันมิให้เจ้าหน้าที่ทำการใด ๆ โดยไม่รอบคอบอยู่แล้ว ดังนั้น จึงสมควรกำหนดให้เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดทางละเมิดในการปฏิบัติงานในหน้าที่เฉพาะ เมื่อเป็นการจงใจกระทำเพื่อการเฉพาะตัว หรือจงใจให้เกิดความเสียหายหรือประมาท เลินเล่ออย่างร้ายแรงเท่านั้น และให้แบ่งแยกความรับผิดของแต่ละคนมิให้นำหลักลูกหนี้ร่วม มาใช้บังคับ ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของรัฐ

2. สาระสำคัญของพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

พ.ศ. 2539

พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ เป็นพระราชบัญญัติที่กำหนดให้หน่วยงานของรัฐ ต้องรับผิดต่อผู้เสียหายในผลแห่งละเมิด ที่เจ้าหน้าที่ ของตนได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งผู้เสียหายสามารถฟ้องหน่วยงานของรัฐซึ่งเจ้าหน้าที่ดังกล่าว

สังกัดอยู่ได้โดยตรง ไม่สามารถฟ้องเจ้าหน้าที่ได้ (มาตรา 5 วรรคหนึ่ง) ถ้าการละเมิดเกิดจากเจ้าหน้าที่ซึ่งไม่ได้สังกัดหน่วยงานของรัฐแห่งใด ผู้เสียหายสามารถฟ้องกระทรวงการคลังให้เป็นหน่วยงานของรัฐที่ต้องรับผิดชอบได้ (มาตรา 5 วรรคสอง)

ถ้าการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่มิใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดชอบในการนั้นเป็นการเฉพาะตัว ผู้เสียหายต้องฟ้องเจ้าหน้าที่คนนั้นโดยตรง (มาตรา 6)

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายเพื่อการละเมิดของเจ้าหน้าที่ ให้หน่วยงานของรัฐมีสิทธิเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนดังกล่าวแก่หน่วยงานของรัฐได้ ถ้าเจ้าหน้าที่ได้กระทำการนั้นไปด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง (มาตรา 8 วรรคแรก) สิทธิเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจะมีมากน้อยเพียงใดให้คำนึงถึงระดับความ ร้ายแรงแห่งการกระทำและความเป็นธรรมในแต่ละกรณีเป็นเกณฑ์ (มาตรา 8 วรรคสอง) ถ้าการละเมิดเกิดจากความผิดหรือความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐหรือระบบการดำเนินงานส่วนรวม ให้หักส่วนแห่งความรับผิดชอบดังกล่าวออกด้วย (มาตรา 8 วรรคสาม) ในกรณีที่การละเมิดเกิดจากเจ้าหน้าที่หลายคนนั้น เจ้าหน้าที่ทุกคนที่เกี่ยวข้องไม่ต้องร่วมกันชดใช้ค่าสินไหมทดแทนความเสียหายที่เกิดขึ้น โดยเจ้าหน้าที่แต่ละคนต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเฉพาะส่วนของตนเองเท่านั้น (มาตรา 8 วรรคท้าย)

ถ้า หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหาย สิทธิที่จะเรียกให้อีกฝ่ายหนึ่งชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ตนให้มีกำหนดอายุความ หนึ่งปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนนั้น แก่ผู้เสียหาย (มาตรา 9)

ในกรณีที่เจ้าหน้าที่เป็นผู้กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานของรัฐที่ผู้นั้นอยู่ในสังกัดหรือไม่ ถ้าเป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ การเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่นั้นจะเรียกได้ว่าเฉพาะกรณีที่ เจ้าหน้าที่ผู้นั้นกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเท่านั้น สิทธิเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจะมีได้เพียงใดให้คำนึงถึงระดับความ ร้ายแรงแห่งการกระทำและความเป็นธรรมในแต่ละกรณีเป็นเกณฑ์ ถ้าการละเมิดเกิดจากความผิดหรือความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐหรือระบบการดำเนินงานส่วนรวม ให้หักส่วนแห่งความรับผิดชอบดังกล่าวออกด้วย ในกรณีที่การละเมิดเกิดจากเจ้าหน้าที่หลายคนนั้น เจ้าหน้าที่ทุกคนที่เกี่ยวข้องไม่ต้องร่วมกันชดใช้ค่าสินไหมทดแทนความเสียหายที่เกิดขึ้น โดยเจ้าหน้าที่แต่ละคนต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเฉพาะส่วนของตนเองเท่านั้น(มาตรา 10 วรรคแรก ประกอบ มาตรา 8) แต่ถ้ามิใช่การกระทำในการปฏิบัติ

สรุปพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540

พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540” มีผลใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป และมีนายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และมีอำนาจออกกฎกระทรวง ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ คือ พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ นายกรัฐมนตรี

“ข้อมูลข่าวสาร” หมายความว่า สิ่งที่สื่อความหมายให้รู้เรื่องราวข้อเท็จจริง ข้อมูล หรือสิ่งใดๆ ไม่ว่าการสื่อความหมายนั้นจะทำได้โดยสภาพของสิ่งนั้นเองหรือโดยผ่านวิธีการใดๆ และไม่ว่าจะได้จัดทำไว้ในรูปของเอกสาร แฟ้ม รายงาน หนังสือ แผ่นผัง แผนที่ ภาพวาด ภาพถ่าย ฟิล์ม การบันทึกภาพหรือเสียง การบันทึกโดยเครื่องคอมพิวเตอร์ หรือวิธีอื่นใดที่ทำให้สิ่งที่บันทึกไว้ปรากฏได้

“ข้อมูลข่าวสารของราชการ” หมายความว่า ข้อมูลข่าวสารที่อยู่ในความครอบครองหรือควบคุมดูแลของหน่วยงานของรัฐ ไม่ว่าจะเป็ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานของรัฐหรือข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเอกชน

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ ส่วนราชการสังกัดรัฐสภา ศาลเฉพาะในส่วนที่ไม่เกี่ยวกับการพิจารณาพิพากษาคดี องค์กรควบคุมการประกอบวิชาชีพ หน่วยงานอิสระของรัฐและหน่วยงานอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

“เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หมายความว่า ผู้ซึ่งปฏิบัติงานให้แก่หน่วยงานของรัฐ

“ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล” หมายความว่า ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของบุคคล เช่น การศึกษา ฐานะการเงิน ประวัติสุขภาพ ประวัติอาชญากรรม หรือประวัติการทำงาน บรรดาที่มีชื่อของผู้นั้นหรือมีเลขหมาย รหัส หรือสิ่งบอกลักษณะอื่นที่ทำให้รู้ตัวผู้นั้นได้ เช่น ลายพิมพ์นิ้วมือ แผ่นบันทึกลักษณะเสียงของคนหรือรูปถ่าย และให้หมายความรวมถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของผู้ที่ถึงแก่กรรมแล้วด้วย

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

“คนต่างด้าว” หมายความว่า บุคคลธรรมดาที่ไม่มีสัญชาติไทยและไม่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย และนิติบุคคลดังต่อไปนี้

(1) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนที่มีทุนเกินกึ่งหนึ่งเป็นของคนต่างด้าว ใบหุ้นชนิดออกให้แก่ผู้ถือ ให้ถือว่าใบหุ้นนั้นคนต่างด้าวเป็นผู้ถือ

- (2) สมาคมที่มีสมาชิกเกินครึ่งหนึ่งเป็นคนต่างด้าว
- (3) สมาคมหรือมูลนิธิที่มีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ของคนต่างด้าว
- (4) นิติบุคคลอื่นใดที่มีผู้จัดการหรือกรรมการเกินครึ่งหนึ่งเป็นคนต่างด้าว

การเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร

หน่วยงานของรัฐต้องส่งข้อมูลข่าวสารของราชการอย่างน้อยดังต่อไปนี้ลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา

- (1) โครงสร้างและการจัดองค์กรในการดำเนินงาน
- (2) สรุปอำนาจหน้าที่ที่สำคัญและวิธีการดำเนินงาน
- (3) สถานที่ติดต่อเพื่อขอรับข้อมูลข่าวสาร หรือคำแนะนำในการติดต่อกับหน่วยงานของรัฐ
- (4) กฎ มติคณะรัฐมนตรี ข้อบังคับ คำสั่ง หนังสือเวียน ระเบียบ แบบแผน นโยบาย หรือการตีความ ทั้งนี้ เฉพาะที่จัดให้มีขึ้นโดยมีสภาพอย่างกฎ เพื่อให้มีผลเป็นการทั่วไปต่อเอกชนที่เกี่ยวข้อง
- (5) ข้อมูลข่าวสารอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด

หน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการอย่างน้อยดังต่อไปนี้ไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้

- (1) ผลการพิจารณาหรือคำวินิจฉัยที่มีผลโดยตรงต่อเอกชน รวมทั้งความเห็นแย้งและคำสั่งที่เกี่ยวข้องในการพิจารณาวินิจฉัยดังกล่าว
- (2) นโยบายหรือการตีความที่ไม่เข้าข่ายต้องลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา
- (3) แผนงาน โครงการ และงบประมาณรายจ่ายประจำปีของปีที่กำลังดำเนินการ
- (4) คู่มือหรือคำสั่งเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งมีผลกระทบถึงสิทธิหน้าที่ของเอกชน
- (5) สิ่งพิมพ์ที่ได้มีการอ้างอิง
- (6) สัญญาสัมปทาน สัญญาที่มีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอนหรือสัญญาร่วมทุนกับเอกชนในการจัดทำบริการสาธารณะ

(7) มติคณะรัฐมนตรี หรือมติคณะกรรมการที่แต่งตั้งโดยกฎหมาย หรือโดยมติคณะรัฐมนตรี ทั้งนี้ให้ระบุรายชื่อรายงานทางวิชาการ รายงานข้อเท็จจริง หรือข้อมูลข่าวสารที่นำมาใช้ในการพิจารณาไว้ด้วย

(8) ข้อมูลข่าวสารอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด

☛ ข้อมูลข่าวสารที่ไม่ต้องเปิดเผย

ข้อมูลข่าวสารของราชการที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อสถาบันพระมหากษัตริย์จะเปิดเผยมิได้

ข้อมูลข่าวสารของราชการที่มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ หน่วยงานของรัฐ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอาจมีคำสั่งมิให้เปิดเผยก็ได้ โดยคำนึงถึงการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐ ประโยชน์สาธารณะ และประโยชน์ของเอกชนที่เกี่ยวข้องประกอบกัน

(1) การเปิดเผยจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อความมั่นคงของประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และความมั่นคงในทางเศรษฐกิจหรือการคลังของประเทศ

(2) การเปิดเผยจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพ หรือไม่อาจสำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้ ไม่ว่าจะเกี่ยวกับการฟ้องคดี การป้องกัน การปราบปราม การทดสอบ การตรวจสอบ หรือการรู้แหล่งที่มาของข้อมูลข่าวสารหรือไม่ก็ตาม

(3) ความเห็นหรือคำแนะนำภายในหน่วยงานของรัฐในการดำเนินการเรื่องหนึ่งเรื่องใด แต่ทั้งนี้ไม่รวมถึงรายงานทางวิชาการ รายงานข้อเท็จจริง หรือข้อมูลข่าวสารที่นำมาใช้ในการทำความเข้าใจหรือคำแนะนำภายในดังกล่าว

(4) การเปิดเผยจะก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตหรือความปลอดภัยของบุคคลหนึ่งบุคคลใด

(5) รายงานการแพทย์หรือข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลซึ่งการเปิดเผยจะเป็นการรุกรานสิทธิส่วนบุคคลโดยไม่สมควร

(6) ข้อมูลข่าวสารของราชการที่มีกฎหมายคุ้มครองมิให้เปิดเผย หรือข้อมูลข่าวสารที่มีผู้ให้มาโดยไม่ประสงค์ให้ทางราชการนำไปเปิดเผยต่อผู้อื่น

(7) กรณีอื่นตามที่กำหนดให้พระราชกฤษฎีกา

สรุป พรบ.ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อัธยาศัย พ.ศ. 2551

“**การศึกษานอกระบบ**” หมายความว่า กิจกรรมการศึกษาที่มีกลุ่มเป้าหมาย ผู้รับบริการและวัตถุประสงค์ของการเรียน รู้ที่ชัดเจน มีรูปแบบ หลักสูตร วิธีการจัด และระยะเวลาเรียนหรือฝึกอบรมที่ยืดหยุ่นและหลากหลายตามสภาพความต้องการและ ศักยภาพในการเรียนรู้ของกลุ่มเป้าหมายนั้นและมีวิธีการวัดผลและประเมินผลการ เรียนรู้ที่มี มาตรฐานเพื่อรับคุณวุฒิทางการศึกษา หรือเพื่อจัดระดับผลการเรียนรู้

“**การศึกษาตามอัธยาศัย**” หมายความว่า กิจกรรมการเรียนรู้ในวิถีชีวิตประจำวัน ของบุคคลซึ่งบุคคลสามารถเลือกที่จะเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ตามความสนใจ ความต้องการ โอกาส ความพร้อม และศักยภาพในการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล

“**สถานศึกษา**” หมายความว่า สถานศึกษาที่จัดการศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัยในสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

“**ภาคีเครือข่าย**” หมายความว่า บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และ องค์กรอื่น รวมทั้งสถานศึกษาอื่นที่มีได้สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยที่มีส่วนร่วมหรือมีวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย

“**คณะกรรมการ**” หมายความว่า คณะกรรมการส่งเสริมสนับสนุนและประสานความ ร่วมมือการศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัยตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหาร ราชการกระทรวงศึกษาธิการ

“**สำนักงาน**” หมายความว่า สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัย

“**รัฐมนตรี**” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

☞ เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษา ให้บุคคลได้รับการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพตามกฎหมายว่าด้วย

การศึกษาแห่งชาติ โดยให้บุคคลซึ่งได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานไปแล้วหรือไม่ก็ตามมีสิทธิได้รับการศึกษาในรูปแบบการศึกษานอกระบบหรือการศึกษาตามอัธยาศัยได้ แล้วแต่กรณี

☞ การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้ยึดหลัก ดังต่อไปนี้

(1) การศึกษานอกระบบ

(ก) ความเสมอภาคในการเข้าถึงและได้รับการศึกษาอย่างกว้างขวางทั่วถึง เป็นธรรม และมีคุณภาพเหมาะสมกับสภาพชีวิตของประชาชน

(ข) การกระจายอำนาจแก่สถานศึกษาและการให้ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้

(2) การศึกษาตามอัธยาศัย

(ก) การเข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความสนใจและวิถีชีวิตของผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมาย

(ข) การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ให้มีความหลากหลายทั้งส่วนที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นและส่วนที่นำเทคโนโลยีมาใช้ในการศึกษา

(ค) การจัดกรอบหรือแนวทางการเรียนรู้ที่เป็นคุณประโยชน์ต่อผู้เรียน

☞ การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบ ให้ดำเนินการเพื่อเป้าหมายในเรื่อง ดังต่อไปนี้

(1) ประชาชนได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาศักยภาพกำลังคนและสังคม ที่ใช้ความรู้และภูมิปัญญาเป็นฐานในการพัฒนา ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความมั่นคง และคุณภาพชีวิต ทั้งนี้ ตามแนวทางการพัฒนาประเทศ

(2) ภาคีเครือข่ายเกิดแรงจูงใจและความพร้อมในการมีส่วนร่วมเพื่อจัดกิจกรรมการศึกษา

☞ การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาตามอัธยาศัย ให้ดำเนินการเพื่อเป้าหมายในเรื่อง ดังต่อไปนี้

(1) ผู้เรียนได้รับความรู้และทักษะพื้นฐานในการแสวงหาความรู้ที่จะเอื้อต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต

(2) ผู้เรียนได้เรียนรู้สาระที่สอดคล้องกับความสนใจและความจำเป็นในการยกระดับคุณภาพชีวิตทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

ขั้นตอนการวางแผน (Planning Processes)

กล่าวโดยสรุป ขั้นตอนทั้งหลายในการวางแผนอาจจำแนกย่อยๆ ได้ 3 กระบวนการ ได้แก่

1. **ขั้นเตรียมการ** เป็นการกำหนดเค้าโครงกลยุทธ์ของแผน ซึ่งมีกิจกรรมสำคัญๆ ได้แก่

- 1) การกำหนดวัตถุประสงค์ของแผน
- 2) การกำหนดแนวทางของแผน

2. **ศึกษาวิเคราะห์สถานการณ์** เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์ความถูกต้องของงานในขั้นเตรียมการ ซึ่งข้อมูลในการวางแผนอาจจำแนกได้เป็น 2 กลุ่ม คือ

- 1) ความเป็นจริง (Fact) เกี่ยวกับข้อมูลที่ต้องใช้ในการวางแผน
- 2) ความโน้มเอียง (Trend) เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของข้อมูลที่ต้องใช้

ในการวางแผนในอนาคต

3. **ลงมือวางแผน** หลังจากกำหนดความถูกต้องของแผนได้แล้วจึงลงมือเขียนแผนให้ถูกต้องตามรูปแบบที่ควรจะเป็นของแผนงาน โดยต้องกำหนดรายละเอียดให้ชัดเจนว่าจะทำที่ไหน เมื่อไหร่ อย่างไร เป็นต้น

นอกจากนี้กระบวนการหรือขั้นตอนของการวางแผนนั้น ยังสามารถแบ่งได้เป็น 2 ระยะ คือ

- 1) การวางแผนกลยุทธ์ (Strategic Planning Process)
- 2) การวางแผนดำเนินการ (Operational Planning Process)

อย่างไรก็ตาม มีนักวิชาการหลายท่านได้เสนอแนะขั้นตอนการวางแผนอย่างละเอียดต่างๆ กันไป ซึ่งจะยกตัวอย่างดังต่อไปนี้

1. กระบวนการวางแผนตามทัศนะของ ศ. Le Breton มี 14 ขั้นตอน คือ

1. **พิจารณาถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการวางแผน** ว่ามีความจำเป็นมากน้อยขนาดไหนที่จะต้องมีการกำหนดแผนเพื่อนำมาปฏิบัติ

โดยปกติต้องมั่นใจว่าการวางแผนจะต้องเป็นเรื่องสำคัญ และไม่มีวิธีอื่นใดจะช่วยแก้ไขปัญหามีประสิทธิภาพได้มากกว่าการวางแผน จึงจะมีการวางแผน ทั้งนี้เพราะการวางแผนต้องเสียค่าใช้จ่าย กำลังงาน ต้องใช้เวลามาก และมีขั้นตอนที่ยุงยากหลายขั้นตอน

2. กำหนดวัตถุประสงค์ของแผน คือ การกำหนดว่าเราจะแก้ปัญหาอันนั้นให้บรรลุจุดมุ่งหมายได้อย่างไร โดยจะกำหนดเป็นวัตถุประสงค์หลักๆ สำคัญๆ ของแผนเท่านั้น

3. กำหนดเค้าโครงของแผนอย่างกว้าง ๆ เป็นการกำหนดกรอบ ขอบเขต ทิศทางและแนวทางของแผน ได้แก่ การกำหนดปัจจัยหลักๆ ของแผน เช่น กำลังคน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ที่สำคัญๆ ระยะเวลาโดยประมาณ เป็นต้น

ข้อสังเกต ในกระบวนการวางแผนของ Le Breton นั้น ในขั้นตอนที่ 1 – 3 ถือได้ว่าเป็นขั้นตอนการวางกลยุทธ์ของแผน ซึ่งเป้าหมายที่สำคัญที่สุดของการวางกลยุทธ์ของแผนก็คือ การกำหนดกรอบเค้าโครงของแผนนั่นเอง

4. เสนอเค้าโครงของแผนเพื่ออนุมัติ เป็นการขออนุมัติหลักการของแผน เป็นการเขียนแผนอย่างเป็นรูปเป็นร่าง (เขียนแผนครั้งที่ 1) แต่มีข้อมูลเป็นเบื้องต้นเท่านั้น แผนจึงยังไม่สมบูรณ์

5. เตรียมเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบในการวางแผน โดยมีการแบ่งงานและมอบหมายความรับผิดชอบ ซึ่งขึ้นอยู่กับความจำเป็นว่าแผนใหญ่ขนาดไหน จะต้องใช้ผู้ชำนาญการทางใด มากน้อยเพียงใด

ข้อสังเกต ในกระบวนการวางแผนของ Le Breton เมื่อแผนได้รับอนุมัติหลักการในขั้นที่ 4 แล้ว สิ่งที่จะต้องทำในขั้นที่ 5 นี้ก็คือ หาผู้ร่วมงานนั่นเอง

6. กำหนดเค้าโครงและรูปร่างของแผนโดยละเอียด เป็นการนำเค้าโครงที่ขออนุมัติหลักการแล้วมากำหนดรายละเอียด โดยพยายามแบ่งงานในแผนออกเป็นกลุ่มๆ หรือเป็นส่วนๆ

ข้อสังเกต ในกระบวนการวางแผนของ Le Breton จะต้องกำหนดเค้าโครงของแผนถึง 2 ครั้ง คือ ครั้งแรกเป็นการกำหนดเค้าโครงของแผนอย่างกว้าง ๆ (ขั้นตอนที่ 3) และครั้งที่ 2 เป็นการกำหนดเค้าโครงของแผนโดยละเอียด (ขั้นตอนที่ 6)

7. ติดต่อประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการวางแผน เพื่อขอความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ซึ่งอาจเป็นการขอข้อมูล บุคลากร หรืออื่นๆ

8. เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวางแผนอย่างละเอียดถี่ถ้วน เพื่อกำหนดแผนให้ชัดเจนต่อไป ซึ่งข้อมูลที่เก็บจะมาจาก 2 แหล่ง คือ

- ข้อมูลจากแหล่งปฐมภูมิ (Primary Source)
- ข้อมูลจากแหล่งทุติยภูมิ (Secondary Source)

9. ประเมินข้อมูล โดยการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของข้อมูล พิจารณาความครบถ้วน ถูกต้อง เชื่อถือได้ พร้อมทั้งประมวลผลเพื่อจัดหมวดหมู่ของข้อมูล

แนวข้อสอบ พระราชบัญญัติ ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551

1. พรบ.ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ฉบับที่ใช้ในปัจจุบันเป็นฉบับ พ.ศ.ใด

ก. พ.ศ. 2546

ข. พ.ศ. 2549

ค. พ.ศ. 2550

ง. พ.ศ. 2551

ตอบ ง. พ.ศ. 2551

2. พรบ.ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ให้ไว้เมื่อใด

ก. 11 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2549

ข. 12 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551

ค. 18 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2549

ง. 19 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551

ตอบ ง. 19 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551

3. พรบ.ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มีผลบังคับใช้เมื่อใด

ก. ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ข. ถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ค. 7 วันหลังจากประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ง. 30 วันหลังจากประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ตอบ ข. ถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา

พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

4. การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบให้ยึดหลักตามข้อใด

ก. ความเสมอภาคในการเข้าถึงและได้รับการศึกษาอย่างกว้างขวาง

ข. การเข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความสนใจและวิถีชีวิตของผู้เรียนทุก

กลุ่มเป้าหมาย

ค. การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ให้มีความหลากหลายทั้งส่วนที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นและส่วนที่นำเทคโนโลยีมาใช้ในการศึกษา

ง. การจัดกรอบหรือแนวทางการเรียนรู้ที่เป็นคุณประโยชน์ต่อผู้เรียน

ตอบ ก.ความเสมอภาคในการเข้าถึงและได้รับการศึกษาอย่างกว้างขวาง

การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบให้ยึดหลัก ดังต่อไปนี้

(ก) ความเสมอภาคในการเข้าถึงและได้รับการศึกษาอย่างกว้างขวาง ทั้งถึง เป็น ธรรม และมีคุณภาพเหมาะสมกับสภาพชีวิตของประชาชน

(ข) การกระจายอำนาจแก่สถานศึกษาและการให้ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการ จัดการเรียนรู้

5. การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษิตตามอัธยาศัยให้ยึดหลักข้อใด

ก. การเข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความสนใจและวิถีชีวิตของผู้เรียนทุก กลุ่มเป้าหมาย

ข. การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ให้มีความหลากหลายทั้งส่วนที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น และส่วนที่นำเทคโนโลยีมาใช้ในการศึกษา

ค. การจัดกรอบหรือแนวทางการเรียนรู้ที่เป็นคุณประโยชน์ต่อผู้เรียน

ง. ถูกทุกข้อ

ตอบ ง. ถูกทุกข้อ

การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษิตตามอัธยาศัยให้ยึดหลัก

(ก) การเข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความสนใจและวิถีชีวิตของผู้เรียนทุก กลุ่มเป้าหมาย

(ข) การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ให้มีความหลากหลายทั้งส่วนที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น และส่วนที่นำเทคโนโลยีมาใช้ในการศึกษา

(ค) การจัดกรอบหรือแนวทางการเรียนรู้ที่เป็นคุณประโยชน์ต่อผู้เรียน

6.การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษิตนอกระบบ ให้ดำเนินการเพื่อเป้าหมายในเรื่องใด

ก.ประชาชนได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

ข. ผู้เรียนได้รับความรู้และทักษะพื้นฐานในการแสวงหาความรู้ที่จะเอื้อต่อการเรียนรู้ ตลอดชีวิต

ค. ผู้เรียนได้เรียนรู้สาระที่สอดคล้องกับความสนใจและความจำเป็นในการยกระดับ คุณภาพชีวิตทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

ง. ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์และเทียบโอนผลการเรียน

ตอบ ก.ประชาชนได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาจากระบบ ให้ดำเนินการเพื่อเป้าหมายในเรื่องดังต่อไปนี้

(1) ประชาชนได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาศักยภาพกำลังคนและสังคม ที่ใช้ความรู้และภูมิปัญญาเป็นฐานในการพัฒนา ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความมั่นคง และคุณภาพชีวิต ทั้งนี้ ตามแนวทางการพัฒนาประเทศ

(2) ภาคีเครือข่ายเกิดแรงจูงใจและความพร้อมในการมีส่วนร่วมเพื่อจัดกิจกรรมการศึกษา

7. การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาตามอรรถาศัย ให้ดำเนินการเพื่อเป้าหมายในเรื่องใด

ก. ผู้เรียนได้รับความรู้และทักษะพื้นฐานในการแสวงหาความรู้ที่จะเอื้อต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ข. ผู้เรียนได้เรียนรู้สาระที่สอดคล้องกับความสนใจและความจำเป็นในการยกระดับคุณภาพชีวิตทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

ค. ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์และเทียบโอนผลการเรียนกับการศึกษาในระบบและการศึกษานอกระบบ

ง. ถูกทุกข้อ

ตอบ ง. ถูกทุกข้อ

การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาตามอรรถาศัย ให้ดำเนินการเพื่อเป้าหมายในเรื่องดังต่อไปนี้

(1) ผู้เรียนได้รับความรู้และทักษะพื้นฐานในการแสวงหาความรู้ที่จะเอื้อต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต

(2) ผู้เรียนได้เรียนรู้สาระที่สอดคล้องกับความสนใจและความจำเป็นในการยกระดับคุณภาพชีวิตทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

(3) ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์และเทียบโอนผลการเรียนกับการศึกษาในระบบและการศึกษานอกระบบ

แนวข้อสอบ งานสารบรรณ

32. ในกรณีที่ต้องการให้หนังสือส่งถึงมือผู้รับภายในเวลาที่กำหนดให้ระบุค่าใดลงไป แล้วลงวัน/เดือน/ปี และกำหนดเวลากำกับ

ก. ด่วนภายใน	ข. ด่วนวันที่
ค. ด่วนกำหนด	ง. ด่วนถึง

ตอบ ก. ด่วนภายใน

ในกรณีที่ต้องการให้หนังสือส่งถึงผู้รับภายในเวลาที่กำหนด ให้ระบุคำว่า ด่วนภายใน แล้วลงวันเดือน ปี และกำหนดเวลาที่ต้องการให้หนังสือนั้นไปถึงผู้รับกับให้เจ้าหน้าที่ส่งถึงผู้รับซึ่งระบุบนหน้าซองภายในเวลาที่กำหนด (ข้อ 28 ระเบียบฯ งานสารบรรณ)

33. สำเนาหนังสือที่มีคำรับรองว่าสำเนาถูกต้อง ต้องให้เจ้าหน้าที่ตั้งแต่ระดับใดซึ่งเป็นเจ้าของเรื่องลงลายมือชื่อรับรอง

ก. ระดับ 2	ข. ระดับ 3
ค. ระดับ 4	ง. ระดับ 5

ตอบ ก. ระดับ 2

สำเนาหนังสือให้มีคำรับรองว่า สำเนาถูกต้อง โดยให้เจ้าหน้าที่ตั้งแต่ระดับ 2 หรือเทียบเท่าขึ้นไป ซึ่งเป็นเจ้าของเรื่องลงลายมือชื่อรับรอง พร้อมทั้งลงชื่อตัวบรรจง และตำแหน่งที่ขอบล่างของหนังสือ

34. ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้อง

- ก. หนังสือเวียนให้เพิ่มรหัสพยัญชนะ ว หน้าเลขทะเบียนหนังสือส่ง
- ข. หนังสือต่างประเทศให้ใช้กระดาศตราครุฑ
- ค. หนังสืออื่นๆ ที่มีใช้ภาษาอังกฤษให้ใช้กระดาศบันทึก
- ง. สรรพนามที่ใช้ในหนังสือให้ใช้ตามฐานะแห่งความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าของหนังสือและผู้รับหนังสือ

ตอบ ค. หนังสืออื่นๆ ที่มีใช้ภาษาอังกฤษให้ใช้กระดาศบันทึก

หนังสือเวียน คือ หนังสือที่มีถึงผู้รับเป็นจำนวนมาก มีใจความอย่างเดียวกัน ให้เพิ่มรหัสตัวพยัญชนะ ว หน้าเลขทะเบียนหนังสือส่ง

สรรพนามที่ใช้ในหนังสือ ให้ใช้ตามฐานะแห่งความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าของหนังสือและผู้รับหนังสือตามภาพผนวก 2

หนังสือภาษาต่างประเทศ ให้ใช้กระดาศตราครุฑ
(ข้อ 32-34 ระเบียบฯ งานสารบรรณ)

35. ข้อใดมิใช่การเก็บรักษาหนังสือ

- ก. การเก็บระหว่างปฏิบัติ
ข. การเก็บเมื่อปฏิบัติเสร็จแล้ว
ค. การเก็บไว้เพื่อใช้ในการตรวจสอบ
ง. การเก็บเพื่อใช้ในการแก้ไข

ตอบ ง. การเก็บเพื่อใช้ในการแก้ไข

การเก็บหนังสือแบ่งออกเป็น การเก็บระหว่างปฏิบัติ การเก็บเมื่อปฏิบัติเสร็จแล้ว และการเก็บไว้เพื่อใช้ในการตรวจสอบ (ข้อ 52 ระเบียบฯ งานสารบรรณ)

36. ในการเก็บหนังสือระหว่างปฏิบัตินั้น ให้กำหนดวิธีการเก็บตามลักษณะใด

- ก. ความเหมาะสมตามประเภทงาน
ข. ความเหมาะสมตามขั้นตอนปฏิบัติงาน
ค. ความเหมาะสมตามความสะดวก
ง. ความเหมาะสมตามหน่วยงาน

ตอบ ข. ความเหมาะสมตามขั้นตอนปฏิบัติงาน

การเก็บระหว่างปฏิบัติ คือ การเก็บหนังสือที่ปฏิบัติยังไม่เสร็จให้อยู่ในความรับผิดชอบของเจ้าของเรื่องโดยให้กำหนดวิธีการเก็บให้เหมาะสมตามขั้นตอนของการปฏิบัติงาน (ข้อ 53 ระเบียบฯ งานสารบรรณ)

37. อายุการเก็บหนังสือ โดยปกติมีระยะเวลาในการเก็บไม่น้อยกว่ากี่ปี

- ก. 5 ปี
ข. 7 ปี
ค. 10 ปี
ง. 20 ปี

ตอบ ค. 10 ปี

อายุการเก็บหนังสือ โดยปกติให้เก็บไว้ไม่น้อยกว่า 10 ปี (ข้อ 57 ระเบียบฯ งานสารบรรณ)

38. หนังสือเก็บรักษาเป็นความลับให้ปฏิบัติตามกฎหมายใด

- ก. ระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ
ข. กฎหมายของกองจดหมายเหตุแห่งชาติ
ค. กฎหมายของกระทรวงการคลัง
ง. ระเบียบฯ ว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ

ตอบ ก. ระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ

หนังสือที่ต้องสงวนเป็นความลับ ให้ปฏิบัติตามกฎหมายหรือระเบียบว่าด้วยการรักษา

สั่งซื้อได้ที่
www.SheetRam.com

โทรศัพท์ : 02-7230950,02-5141422,
085-9679080,085-9993722,085-9993740

โอนเงินเข้าบัญชี @แพทย์ ชื่อบัญชี

บริษัท ชีทราม จำกัด

ธนาคารกรุงไทย สาขาโชคชัย 4 เลขที่ 084-0-19786-1

ธนาคารกสิกรไทย สาขาโชคชัย 4 เลขที่ 721-2-52979-0

ธนาคารทหารไทย สาขาโชคชัย 4 เลขที่ 036-2-72452-8

แจ้งการโอนเงิน พร้อมชื่อ และอีเมลล์ที่

LINE ID : sheetram

โทรศัพท์ : 02-7230950,02-5141422,085-9679080,
085-9993722,085-9993740